

A man in a dark jacket and jeans stands next to a young girl in a pink jacket, both looking at books on a wooden shelf. The background shows a window with a blue airplane decoration and a whiteboard.

Inspiratiebundel voor scholen

In tien stappen naar een diverse
en uitleenbare klas- en schoolbibliotheek

Foto pexels – cottonbro studio

Met dank aan: Renée en Lien voor hun rode pennen. Julie, Hedwig, Babs, Freya en Rebecca van school De Pijl voor het sterke *teamwork*. Het hele team van de Floraschool voor de experimenteerruimte en leerkansen. Scholen Prins Boudewijn en leefschoon De Dageraad om hun prachtige schoolbibliotheken aan ons te tonen. Iedereen Leest, Klasse en Canon Cultuurcel voor het delen van inzichten en materialen.

Spoor Oost ontwerp om dit visueel in elkaar te puzzelen. Roel Alenus voor de meer dan prachtige beelden.

Beste lezer, we proberen deze publicatie af en toe een update te geven. Is iets niet meer leverbaar of ken je nog een boek dat hier zijn plaats verdient, mail ons via boekenkaravaan@deschoolbrug.be.

November 2023
V.U.: Katleen Van de Velde
De Schoolbrug vzw
Congresstraat 59
2060 Antwerpen

Proficiat

Je leest dit omdat je bereid bent je klas- of schoolbib open te stellen voor ouders met hun kinderen. In dit document geven we boekentips en onthullen we onze bronnen om tot een diverse en meertalige collectie op school te komen.

Dankzij internationaal onderzoek naar leerlingenprestaties in begrijpend lezen (PIRLS, 2021) weten we dat 98% van de leerlingen in het Vlaamse lager onderwijs toegang heeft tot een klasbib. Dat is een internationaal record waarop we fier mogen zijn. Helaas zijn schoolbibliotheken minder in de mode. Op de website van Iedereen Leest vind je een boeiend artikel over de voordelen van beide systemen. Het aandeel leerlingen dat uit geen enkele school- of klasbib kan ontlenen bedraagt 34%. Deze publicatie wil iets doen aan dát percentage. Je bent als school een vertrouwde plek met bekende gezichten voor een gezin. Psychologische of sociale drempels kunnen ouders weerhouden van regelmatig gebruik van de openbare bibliotheek. Jouw klas- of schoolbib dient de bib van je gemeente niet te vervangen, maar kan wel een geruststellend opstapje betekenen.

Het onderzoek vertelt ons nog een harde realiteit; Vlaamse ouders ondernemen zeer weinig taalstimulerende activiteiten met hun kinderen. Slechts 25% van de Vlaamse kleuters komt thuis vaak in aanraking met activiteiten die geletterdheid stimuleren. Geen enkel Europees land scoort slechter. Uiteindelijk willen we dat meer ouders taalstimulerende activiteiten met kinderen thuis doen. Ouders moeten dus niet per se de tekst uit een boek letterlijk lezen. Het gaat over veel meer dan dat. Praten over wat de kinderen gelezen hebben, samen dingen benoemen uit een boek in hun voorkeurstaal, een zoekspelletje spelen met een kijkboek, vertellen wat ze zien in een gedeelde taal en geschikt leesvoer aanbieden behoren allemaal tot de mogelijkheden.

Je schoolbib uitbreiden doe je daarom bij voorkeur niet alleen met lees- of prentenboeken in het Nederlands. Ga ook voor vertelpuzzels, magneetboeken, projectielampjes, woordeloze boeken, strips en spelboeken. Vergeet ook het meer- en anderstalig materiaal niet. Verras met je aanbod. Zo toon je dat een boek er niet altijd hetzelfde uitziet of saai moet zijn. Hoe breder je aanbod, hoe groter de kans dat een kind en zijn ouder dát materiaal vinden dat hen overtuigt.

Foto Pexels – Marta Wave

Wie gaat er naar jouw school? Welke taal spreken deze kinderen thuis? Probeer inzicht te krijgen in de meest voorkomende thuistalen van de gezinnen. Zo kan je gericht aankopen. Is je publiek superdivers en je budget eerder beperkt? Geen nood, we geven je ook tips om aan meer aankoopbudget te geraken en om voordelig aan te kopen.

Als je dit leest, ben je ongetwijfeld zelf een boekenfanaat. Je hebt wellicht al een aankooplijstje in je hoofd. Tof! Vraag ook het verlanglijstje van anderen op; zowel van je collega's, als van ouders en kinderen. Het kan gaan over soorten materialen, titels, talen, iets met audio of liedjes of nog andere suggesties.

Toch nog last van koudwatervrees? Kijk eens rond. Wie heeft er nog een hart voor boeken? Wie kan er helpen met stickeren en ordenen? Wie krijgt dat gebruiksvriendelijk uitleensysteem draaiende? Je hoeft zeker niet alles alleen te doen.

Uiteindelijk ben je dat koude water snel vergeten als je hoort dat Yusra met haar papa zo hard moest lachen met het hondje uit dat ene boek of als Mathis zo genoten heeft toen zijn mama hem voorlas uit het boek dat de meester eerder ook al las.

Foto Roel Alenus

Inhoudsopgave

1. Vooraf

2. Diversiteit

3. Doe- en spelboeken

4. Audio - video

5. Meertaligheid

6. Vertelmateriaal

7. Bijlage

- Poster boeken houden [niet] van
- Icoon materiaal mag mee naar huis
- Icoon materiaal bruikbaar in verschillende talen
- Poster hoe boeken kiezen voor je kind
- Vertelplaat voorlezen
- Kleurplaat voorlezen

I. Vooraf

Pro en contra

We begrijpen dat boeken mee naar huis gegeven vertrouwen vergt. Niet alle boekjes zullen terugkomen en niet alle pagina's zullen onbeschadigd blijven. En toch is dat het waard. De voordelen wegen niet op tegen dat ene nadeel. Twijfel je nog of dit een goed idee is?

We zetten de **voordelen** even op een rijtje:

- je leerlingen hebben thuis meer leesvoer ter beschikking
- je breidt de leestijd van kinderen uit
- je draagt het belang van vrij lezen en lezen voor je plezier thuis uit
- je moedigt ouders aan om voor te lezen of mee in boekjes te kijken
- het is een opstapje naar de openbare bibliotheek waar een grotere collectie op hen wacht
- de kans dat een leerling een vlotte lezer wordt is vijf maal groter als de ouder thuis een actieve leesopvoeding voert
- de aanwezigheid van boeken thuis is een grote voorspeller van leesbegrip (PIRLS, 2021)
- ...

Dus, de nadelen wegen niet op tegen de voordelen. Leer je leerlingen met boeken omgaan in de klas en maak afspraken met leerlingen en ouders. In **het kader** geven we enkele concrete tips mee om beschadigingen en frustraties te vermijden. In de bijlage vind je een poster die duidelijk aangeeft waar boeken van houden en waar ze bang van zijn. Schadegevallen kan je nooit helemaal uitsluiten. Alle mensen (ook kinderen) leren al doende. Vermijd een preek in het bijzijn van anderen. Leg uit waarom je het jammer vindt dat het stuk is. Toon dat boeken naast financiële ook emotionele waarde hebben en we daarom extra goed voor hen moeten zorgen. Kinderen boeken ontzeggen is geen oplossing.

Vijf gouden regels

1. Geef zelf het goede voorbeeld. Toon hoe je de bladzijde voorzichtig omslaat, hoe je boeken opbergt en met liefde behandelt.
2. Hou stiften, potloden, water en scharen weg van boeken.
3. Leer kinderen dat ze in boeken mogen kijken met propere handen.
4. Leg de boeken eventueel op een plek waar kinderen niet aan kunnen. Haal ze boven wanneer je een oogje in het zeil kan houden.
5. Het allerbelangrijkste: ongelukjes gebeuren. Blijf kalm.

Deze **poster** illustreert waar boeken wel en niet van houden. Je vindt 'm in de bijlage en online op de materialenbank van De Schoolbrug. Je kan de poster gebruiken met je leerlingen en vervolgens tonen aan de ouders.

Van start

Gebruiken je leerkrachten stevast bepaalde boeken in de klas? Zijn er boeken die je leerlingen in de klas nodig hebben? Maak dan een opdeling tussen wat wel en niet mee naar huis mag. Breng de collectie onder in een ander lokaal, een ander rek en/of maak gebruik van het icoon in de bijlage. Dit kan je als stempel of sticker gebruiken en geeft aan welke materialen mee naar huis mogen.

Wil je een zicht hebben op welke boeken in welke klas gebruikt worden of door welke ouder zijn uitgeleend? Ontdek [hier](#) wat Iedereen Leest je te vertellen heeft over de verschillende uitleensystemen voor schoolbibliotheken. Het artikel vergelijkt de voor- en nadelen van zowel de gratis als de betalende softwarepakketten. Ideaal om een goede keuze te maken die je later tijd bespaart.

Op de volgende pagina zie je hoe je school stapsgewijs tot een uitleenbare schoolbib komt. Om dit tot een goed einde te brengen heb je enkele zelfverklaarde boekenliefhebbers uit je schoolteam nodig plus enkele vrijwilligers uit het brede netwerk van je school. Verdeel de taken en durf hulp vragen. Misschien wil de werkgroep lezen de aankopen doen, kan het eerste leerjaar helpen boeken inscannen en zijn enkele ouders bereid om een logische indeling te zoeken voor je nieuwe collectie. Vrijwilligers heb je niet enkel nodig om af en toe boeken in te geven of te ordenen, maar nog meer om kinderen en hun ouders te helpen kiezen. Het juiste boek kan een groot verschil maken. Niet elk kind vindt het makkelijk om juist te kiezen en niet iedere ouder weet hoe hij daarbij kan helpen.

Geen mooiere job dan **boekencupido**. Een vrijwilliger slaat een praatje met kind en ouder om te weten te komen waarover het boek mag gaan, wie zal voorlezen aan wie en in welke taal. Met deze info kan de boekencupido gericht enkele toppers voorstellen. Hang de **poster** uit de bijlage uit om ouders en kinderen door je aanbod te loodsen.

Bepaal met je team wanneer en hoe vaak het haalbaar is om je schoolbib open te stellen. Is dat twee namiddagen net na school of op woensdagmiddag? Maak een planning op om te bepalen wie op dat moment de bib bemant en de uitleen registreert. Dit kan iemand van je schoolteam zijn of een vrijwilliger. Je kan ook werken met een mobiel boekenmeubel met daarin het aanbod van de maand en dit op de uitleenmomenten verplaatsen naar een centraal punt in je school waar veel ouders passeren die hun kind ophalen of afzetten.

Foto Roel Alenus

Stapsgewijs naar een uitleenbare bib

- 1. Stel je bibteam samen**

Collega's, vrijwilligers, leerlingen en (groot-)ouders kunnen hun steentje bijdragen. Verdeel de taken.
- 2. Breng in kaart**

Welke talen spreken je leerlingen thuis? In welke talen zouden hun ouders thuis liefst voorlezen? Vertellen ouders liever dan dat ze de tekst lezen? Stel een inspecteur aan en laat deze kritisch kijken naar jullie huidige collectie. Wat hebben jullie wel en wat niet? In hoeverre weerspiegelt jullie aanbod de gezinnen op jullie school?
- 3. Maak plaats**

Ga door jullie bestaande boeken en durf weggooien.
- 4. Bepaal de indeling**

Kies voor een uitleensysteem dat past bij jullie noden. Kinderen kiezen zelden boeken op basis van de achternaam van een auteur. Kies daarom beter voor een thematische indeling. Een indicatie van geschikte leeftijd of leesniveau op een boek is relatief. Niet alle leerlingen lezen boeken voor hun leeftijd. Per thema kan je wel 'losjes' opbouwend ordenen van makkelijk naar moeilijk. Het is belangrijk om kinderen niet te beperken tot hun leesniveau maar te leren om bewust te kiezen.
- 5. Maak een verlanglijstje**

Verruim de boekenhorizon van je leerlingen, je leerkrachten en ouders. Vraag daarna welke soorten boeken of titels zij willen.
- 6. Haal extra centen binnen**

Vraag boeken als cadeau, spreek *service clubs* en ondernemingen uit je buurt aan en bespreek de mogelijkheden voor inzamelacties met je oudercomité.
- 7. Stel een aankoopplan op**

Maak van je verlanglijstje een aankooplijst voor nu, volgend schooljaar en later. Wees kritisch. Komen je geplande aankopen overeen met de schoolvisie op diversiteit?
- 8. Shoppen shoppen**

Zet je leerlingen of een clubje vrijwilligers aan het werk met scanners, stickers en een laptop met de geïnstalleerde uitleensoftware. Maak er een gezellige activiteit van. In een mum van tijd is de klus geklaard.
- 9. Uitleenafspraken**

Bepaal de spelregels en maak deze visueel. Een overdaad aan verboden schrikt af. Zeg liever hoe je het wel ziet.
- 10. Deuren open**

Tijd voor een feestelijke opening. Misschien kan het tweede leerjaar uitnodigingen maken en het vijfde leerjaar rondleidingen organiseren. Laat ouders in hun voorkeurstaal komen voorlezen. Zet stevig in op zichtbaarheid. Hang foto's uit van kinderen en hun nieuwe boekenfavoriet of van de keuze van mama Stefanie of papa Khalid.

Baas van je bib

Om gericht boeken aan te kopen moet je weten voor wie je koopt en wat je al hebt. Bibsoftware kan je vaak vertellen welke soorten boeken, thema's en genres je al veel hebt, maar niet of alle leerlingen vertegenwoordigd zijn in je boeken. Stel een inspecteur aan. Dit is iemand uit je bibteam die nagaat in hoeverre je huidig boekenaanbod divers is en welke mensen je nu niet/amper terugvindt in jullie boeken. Denk daarbij zowel aan gender, seksuele geaardheid, gezinssamenstelling, etnisch-culturele achtergrond, cognitieve, mentale en fysieke beperkingen als leerstoornissen en uiterlijke kenmerken. Laat de inspecteur ook kort verslag uitbrengen van jullie boeken in andere talen, woordeloze prentenboeken of taalspelletjes. Hij of zij kijkt best na hoeveel titels ongeveer en voor welke leeftijd jullie per taal of thema hebben.

Nieuwe boeken die binnenkomen, dat betekent ook plaats maken. Durf te wieden. Wees streng. Sommige boeken zijn te stereotiep, te beschadigd of te oud. Je uitleensysteem verklapt welke boeken vaak, soms en nooit ontleend worden. Hoe komt het dat een boek nooit gekozen wordt? Is het moeilijk te vinden of onaantrekkelijk gepresenteerd of is het eigenlijk gedateerd en mag het plaats maken voor iets anders? Wieden doe je idealiter één keer per jaar. Stel een groep vrijwilligers aan en hanteer telkens dezelfde regels. Je voorziet best ook lijm en plakband om beschadigde boeken te repareren.

Boeken afvoeren is geen makkelijke opdracht. Aan veel boeken hangt een emotionele waarde, soms waren ze een schenking of komen ze uit de persoonlijke collectie van een leerkracht. Leg samen objectieve criteria vast voor je begint. De afgevoerde boeken bied je eerst terug aan de eigenaar aan. Als de eigenaar onbekend is of ze niet meer terug wil, kan je ze wegschenken of laat je je leerlingen ermee knutselen. Op Pinterest staan tal van leuke knutselideetjes die je school- of klasbib kunnen opvrolijken. Bij het bepalen van de criteria kijk je best naar de staat van het boek. Vergeelde, gescheurde of boeken met losse delen kan je makkelijk scheiden. De publicatiedatum is ook een eenvoudige, objectieve factor. Hoe oud mag het boek maximaal zijn? Je kan hierin een onderscheid maken tussen fictie en non-fictie. Als je de boeken meteen inscant in je bibsoftware, zie je ook over welk thema en welk soort boeken je al veel hebt en wat nog niet of heel weinig. Hier kan je ook rekening mee houden bij het behouden of afdanken van de boeken. Geraak je er echt niet uit, geef iedereen één of twee jokers. Deze zet je in als een boek eigenlijk te oud is, maar je toch echt vindt dat het niet weg mag.

Foto Roel Alenus

Talen in kaart

Om je budget goed te besteden, moet je ook de talenrijkdom op je school in kaart brengen. Je school heeft al informatie dankzij de inschrijving, maar wat willen jullie nog meer weten?

Bij de inschrijving van de leerling kom je minstens één thuistaal te weten en wellicht noteer je ook de contacttaal waarin jullie met elkaar kunnen communiceren. Het is interessant om dan meteen meer te vragen. Wie spreekt deze taal met het kind? Spreken mama en papa dezelfde taal? Welke taal spreekt het kind met zijn broers of zussen en met vriendjes?

Er bestaan hulpmiddelen om een talenpaspoort van het kind op te stellen. Zoek online naar 'Kameleonboekje' van Kind en Gezin, download het talenpaspoort voor ouders van *Planting Languages* of check de methodiek Talenposters op de website Metrotaal. Op Brusselvoltaal.be vind je een stappenplan en uitgewerkte methodieken.

Iedere school weet na de inschrijving ook wat het opleidingsniveau van de mama is. Als de mama beperkt geschoold is, is de kans groot dat ze niet of weinig geletterd zal zijn in haar taal. Je kan dan beter inzetten op woordeloze prentenboeken, liedjesboeken, voorleesapps en andere taaluniversele spelmaterialen waarvoor je niet moet kunnen lezen.

Ontbreekt er informatie of wil je meer weten? Leerkrachten kunnen rond het thema talen werken in de klas. Je kan bevragen welke talen de leerlingen thuis spreken in een kringgesprek of je kan er spelenderwijs achter komen. Houd je klassenlijst in de aanslag en verzin een spelletje. Gebruik eventueel de app SayHi die automatisch kan detecteren in welke taal er wordt gesproken.

123 participatie

Vind je inspraak belangrijk? Wil je graag weten van welke boeken je collega's gaan watertanden of welk boeken de harten van je leerlingen sneller doen slaan? Vraag het op en maak lijstjes. Uiteraard wil iedereen iets wat hij al kent. Jij wil juist een verbreding van je aanbod en meer diversiteit. Verruim daarom de boekenhorizon van je leerlingen, collega's en ouders alvorens je de stembus openstelt. In **het kader** geven we enkele leuke ideeën. Kijk zeker ook eens naar de lijsten rond bijvoorbeeld holebi, racisme of powermeisjes op Boekenzoeker.org.

Foto Roel Alenus

Horizonverruiming

1. Begin elke personeelsvergadering met een korte boekencarrousel op muziek. Iedere leerkracht begint met één kinderboek in de hand en telkens als de muziek stopt geeft iedereen door naar links. In een mum van tijd verbreed je de boekenkennis van je team. Steek hier zeker boeken bij die verrassen doordat ze in meerdere talen zijn, woordeloos, spelenderwijs, divers zijn in personages, liedjes bevatten of het thema migratie voor kinderen brengen. Ga zelf snuffelen in de bibliotheek om deze boekenparels te vinden of laat je door een bibmedewerker adviseren.
2. Een lectuurmuur is een fijne manier om te tonen dat iedereen op zijn of haar manier leest. Bekijk het breed; ook de Sporza-app, een reisgids, een religieuze tekst, een modemagazine of de zaaltekst van een museum telt. Vraag aan leerkrachten, leerlingbegeleiders, conciërge, enkele ouders en kinderen om een foto te nemen van wat ze de afgelopen zomer met plezier gelezen hebben. Dit kan dus een *screenshot* zijn, een foto van een boek of een foto van een andere tekst. Ofwel knutsel je het in elkaar door een foto of getekend portret van de lezers te plakken bij wat te gelezen hebben ofwel vraag je om een leesfoto. Dit is een foto van de persoon op het moment dat hij het aan het lezen is.
3. Laat de boekentips in het rond vliegen. Gebruik de postkaarten van Canon Cultuurcel waarop je per genre een boekentip noteert en verzendt naar iemand. Dit kan zijn van een leerling naar een leerling, van de leerkracht naar een leerling, van een leerling naar zijn broer of zus of van je leerling naar de directeur met de vraag om dit aan te kopen. De prachtig geïllustreerde leeskaarten vind je printklaar [hier](#).
4. Laat ieder kind van de lagere school bij een volgend bibbezoek een extra boek kiezen waarvan het personage op hem lijkt. Voor kleine kinderen zijn concrete zichtbare gelijkenissen het makkelijkst. Voor oudere kinderen kan de gelijkenis ook te maken hebben met gezinssamenstelling of persoonlijkheid. Stal alle boeken uit in een tijdelijke expo. Laat de kinderen bij hun 'museumstuk' een titel of uitleg voorzien. Waarom kozen ze dit boek? Open de expo en lok zowel ouders als leerkrachten. Het toont bezoekers hoe divers een aanbod boeken hoort te zijn.
5. In de wachtkamer
Benut de wachtmomenten van ouders. Maak bijvoorbeeld een snuffeltafel met boeken in de ruimte waar ouders verzamelen voor ze op gesprek gaan bij de klasleerkracht. Je kan kiezen voor een thematische insteek. Bijvoorbeeld boeken over 'naar school gaan' bij het infomoment aan het begin van het schooljaar. Probeer binnen dit thema divers te zijn in soorten boeken, stijlen, personages, enz.
6. Bij de koffie
Zet naast/op de koffiemachine iedere maand één of twee boekentoppers. Je collega die wacht tot zijn kop vol is, kan er niet naast kijken. Hang er eventueel een uitnodigend briefje op. Bijvoorbeeld: een boek over emoties met een Post-it: 'Kijk eens naar mij. Ik zit boordevol gevoelens.'

Let's talk money

Boeken kosten geld. Dat is zo. We geven je daarom hieronder enkele creatieve manieren om aan extra budget te geraken. Wat altijd een goed idee is, is samenwerken met de openbare bibliotheek. Kunnen zij een wisselcollectie gedurende een lange periode uitlenen aan je school? Zijn er pakketten die een trimester lang op school mogen blijven? Pleit ervoor dat dit materiaal ook mee naar huis mag. Jullie schoolbib is immers geen vervanging van de openbare bibliotheek, maar een smaakmaker en een laagdrempelige toeleiding.

1. Leg in je schoolafspraken het uitdelen van verjaardagsprullaria aan banden. Wees eerlijk tegen ouders. Liever twee goede boeken voor de schoolbib dan voor iedere leerling iets kleins dat snel kwijt of stuk is. Hang **een oproep om boeken te schenken** ter ere van een verjaardag, de dag van de leerkracht of het einde van het schooljaar op een goed zichtbare plaats in de inkomhal. Dit kan een grote poster zijn met foto's van kinderen die lezen. Onderaan de poster maak je verticale afscheurstrookjes met de titels die op jullie verlanglijstje staan. Zo vermijd je dubbels of boeken die niet echt passen in jullie uitbreidingsplan. Vertel aan ouders in het begin van het schooljaar dat ze niets moeten geven. Als ze toch iets willen geven dan kan je tonen waar de poster met de afscheurstrookjes hangt.
2. Zoek **sponsoring in de buurt**. Serviceclubs en bedrijven sponsoren het liefst zichtbare goede doelen voor kinderen. Boekenpakketten zijn tastbaarder dan vrijwilligersvergoedingen, leuker dan bureaumateriaal en bovendien fotogenieker. Een foto van een groep kinderen die blij is met een grote levering boeken is veel waard. Durf bedrijven uit de buurt aan te schrijven en leg uit waarom boeken zo belangrijk zijn en jullie schoolbudget ontoereikend.
3. Overleg met **de ouderraad**. Misschien staan er activiteiten op de planning of kan er eentje extra ingepland worden waarvan de opbrengst naar de schoolbib gaat. Dit kan een goedwerkende bestaande formule zijn zoals wafelverkoop of de schoolquiz of je kan iets nieuws bedenken in het thema. Laat de leeskilometers van de leerlingen én de leerkrachten bijvoorbeeld sponsoren.
4. Je kan natuurlijk ook **budget besparen**. Abonneer je op sociale mediakanalen van kinderboekenuitgeverijen. Zo ben je zeker op de hoogte van hun magazijnverkoppen en solden. Ieder jaar vind je in de boekhandel ook het prentenboekencadeau van het jaar aan 2,5 euro. Sommige verkooppunten offline of online zijn gespecialiseerd in het verkopen van overstock of licht beschadigde boeken. Deze zijn uiteraard goedkoper.

Blijkt uit het rapport van je inspecteur dat er véél werk aan de winkel is? Rustig blijven. Er zijn *quick wins*. Investeer in woordeloze prentenboeken en vertelmateriaal (puzzels, dobbelstenen, e.d.). Die werken in eender welke taal. Zo hoef je niet per taal en leeftijd twintig boeken aan te schaffen. Bij hoofdstuk 6 vind je tips over dit soort materiaal.

Het kan ook zijn dat de scholingsgraad van de ouders ver uit elkaar ligt en er dus ouders zijn die zeer vlot kunnen lezen en ouders die niet gealfabetiseerd zijn. Of misschien is het zo dat sommige ouders aangeven heel weinig tijd te hebben om zelf voor te lezen. Koop gericht titels aan waarvan je online een kwalitatieve voorleesvideo of -audio vindt. We verklappen de online kanalen en de titels bij hoofdstuk vier.

Boekencupido

Is je collectie klaar voor uitleen? Bedenk leuke zichtbaarheidsacties. De boeken die je vorige week gebruikte bij het klasthema liggen deze week uitgestald op een snuffeltafel met knutselwerkjes aan de deur van je lokaal. Neem een foto van elk kind met zijn favoriete boek uit de schoolbib en stuur door via Smartschool. De mogelijkheden zijn (bijna) eindeloos. Als leerkracht is leerlingen helpen om de juiste boeken te kiezen kinderspel. Maar het is wel deel van je pedagogische bagage en dus niet evident voor iedere ouder. De strategieën die je kinderen aanleert om goed te kiezen, leer je daarom ook best aan de ouders aan. Dit kan de vijfvingerregel zijn. Of je kan het weekthema aanreiken als insteek. We maakten ook een boekenposter die ouders helpt om voor of samen met hun kind een boek te kiezen. Hang 'm uit en doe voor hoe het werkt zowel met je leerlingen apart als in het bijzijn van ouders. Ga binnen het netwerk van de school op zoek naar boekencupido's. Dit zijn vrijwilligers die op de momenten dat gezinnen uit je klas- of schoolbib mogen uitleenen, paraat staan. Ze doen babbeltjes met de ouders en kinderen en doen voorstellen op maat.

We geven alle boekencupido's ter wereld nog wat meer tekst en uitleg bij de infoposter. De eerste vragen die opduiken zijn 'wie zal er lezen' en 'in welke taal'. Zal de ouder voorlezen of leest het kind alleen? Kijken ze samen in een boek en benoemen ze plaatjes? Je houdt uiteraard rekening met de voorkeurstaal en het leesniveau van de (voor-)lezer in deze taal. Een ouder kan wellicht in het Arabisch een veel taalrijker boek voorlezen dan een kind van 12 jaar dat sinds enkele jaren naar de Arabische les gaat. Een kind kiest misschien voor het Nederlands en dat is prima als hij zelf leest. Een ouder voor wie het Nederlands niet de taal van zijn hart is en er niet zo vlot in kan lezen, kiest beter voor een andere taal. Vervolgens wil je te weten komen welke thema's en soorten boeken een goede match zijn voor het kind. Als de ouder leest, reik dan zeker ook de mogelijkheid aan om het verhaal te vertellen of verzinnen bij een boek. Dit is nodig omdat je niet van elke taal elk soort boek in elk thema in de aanbieding hebt. Dat is ook een manier om een laaggeletterde ouder niet af te schrikken. Leg er vooral de nadruk op dat ouder en kind zelf mogen kiezen hoe, wat, in welke taal, wanneer.

Foto Roel Alenus

2. Diversiteit

Diversiteit zit in alles. In personages, in de setting van het verhaal, in de objecten die erin voorkomen, in de expliciete en impliciete thema's en boodschappen van het boek. Elk kind heeft het recht om zichzelf te herkennen in kinderboeken. Identificatie met situaties en personages is een must voor de zelfwaarde van het kind. Je schoolcollectie samenstellen met een oog voor diversiteit is dus van groot belang.

Er bestaan kinderboeken die expliciet inzetten op diversiteit als hoofdthema voor het boek. Deze boeken gaan over 'anders zijn' of 'jezelf zijn' en dragen ook dit ZIZO-bibliotheeklabel. In andere boeken is dit een thema dat zijdelings aan bod komt of is er duidelijk aandacht voor fysiek zichtbare diversiteit in de prenten. In nog andere prentenboeken is de diversiteit impliciet. Het hoofdpersonage is een kind dat geen jongen of geen meisje is, maar daar gaat het verhaal niet over. Het hoofdpersonage heeft een donkere huidskleur maar daarover wordt niets gezegd. Het kind beleeft avonturen, is bang van griezels of is voor het eerst verliefd.

Aan de expliciete kant van het spectrum vind je ook de informatieve kinderboeken. Zij kunnen een ideale gespreksopener zijn en overstijgen het verhaal van één personage. Er bestaan bijvoorbeeld kinderatlassen over wat traditionele gerechten zijn per land, zoek- en kijkboeken over religie en weetjesboeken over gezinssamenstellingen. Een goed informatief boek blijft weg van stereotypen en toont zo veel mogelijk opties.

Denk na over hoe je de verhouding ziet tussen impliciete en expliciete diversiteit in je schoolbib. Expliciet diverse kinderboeken kunnen helpen om een thema bespreekbaar te maken. Anderzijds vindt niet ieder kind het fijn om op dit deel van zijn identiteit (herhaaldelijk) aangesproken te worden en wil hij misschien liever meeleven met een personage waar hij zich mee verbonden voelt.

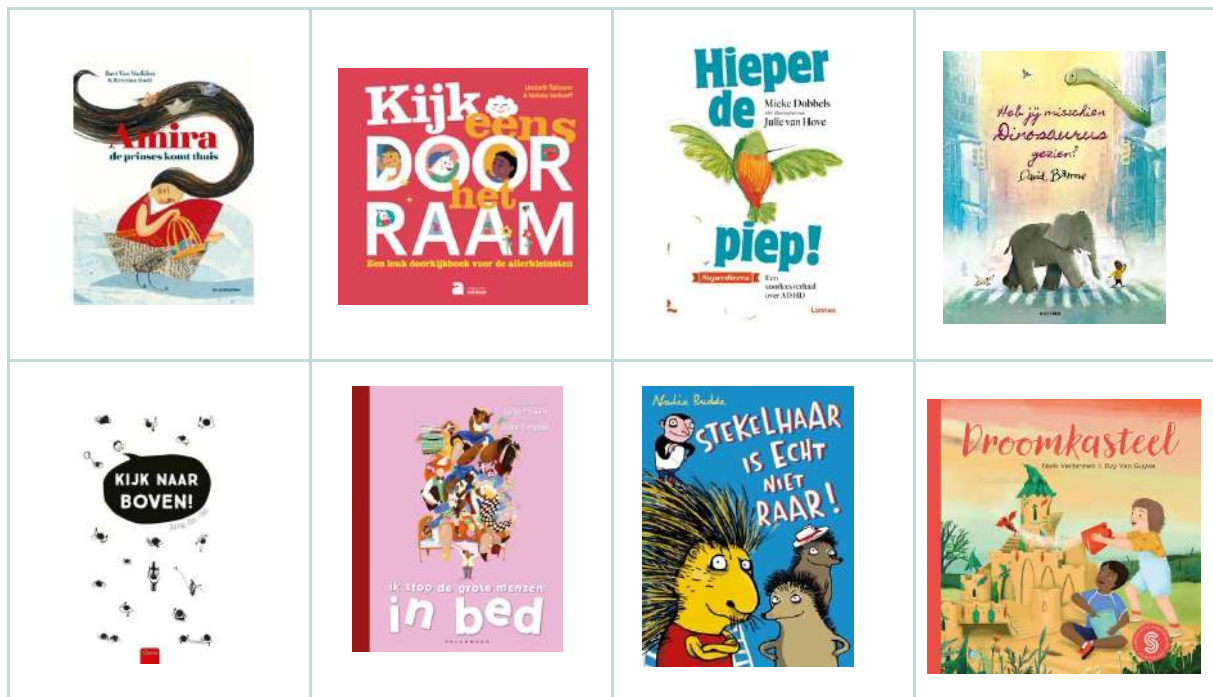
Op zoek naar concrete boekentips? Wil je handvaten rond inclusie in de klas? Dit zijn de gangmakers voor inclusie op school en daarbuiten. Op hun kanalen vind je waarom het zo belangrijk is én ze hebben ieder een webshop waar je speelgoed, kinderboeken en meer vindt.

[Child of the sun](#)

[Bahia](#)

[Cargo confetti](#)

Dubbele paradereeks diversiteit

Paradereeks informatieve boeken

Foto Roel Alenus

3. Doe- en spelboeken

Verras met boeken die er anders uitzien: reuzegroot, piepklein, opvouwbaar, uitklapbaar of uitgesneden in de vorm van een auto. Boeken die uitnodigen om te ontdekken, te spelen en te verwonderen. Interactie is de sleutel van ieder geslaagd boekenmoment. Voor een getrainde voorlezer of een ervaren leerkracht is dat een eitje.

Bij iedere pagina springen er vragen en doe-opdrachten in je hoofd. Niet iedereen is opgegroeid met boeken en niet iedereen is even creatief in het verzinnen van denkvragen of doedingen. Sommige boeken maken het net deze kinderen en hun mama's en papa's erg gemakkelijk. Er staan al vragen in voor de lezer, hun vorm zet aan tot doen of het verhaal daagt je uit tot bewegen of zingen. Is je ambitie om de boekenervaring en het bijhorend plezier te verhogen in gezinnen met een beperkte leescultuur? Dan heb je deze speelkameraadjes onder de boeken ook nodig.

Steel wat je wil

Godzijdank staat het internet vol met creatieve ideeën en verwerkingsmateriaal bij kinderboeken. Google de titel. Check de website van de uitgever, de schrijver en de illustrator. Zoek op Pinterest en vergeet Klascement niet. Ook ons project De Boekenkaravaan heeft op Pinterest borden met boekentips en creatieve verwerkingstips. Je kan dit afdrukken en meegeven met gezinnen naar huis.

Paradereeks bewegen

Paradereeks muziek en liedjes

Paradereeks doeboeken

Paradereeks uitbeelden - drama

Paradereeks zoekboeken

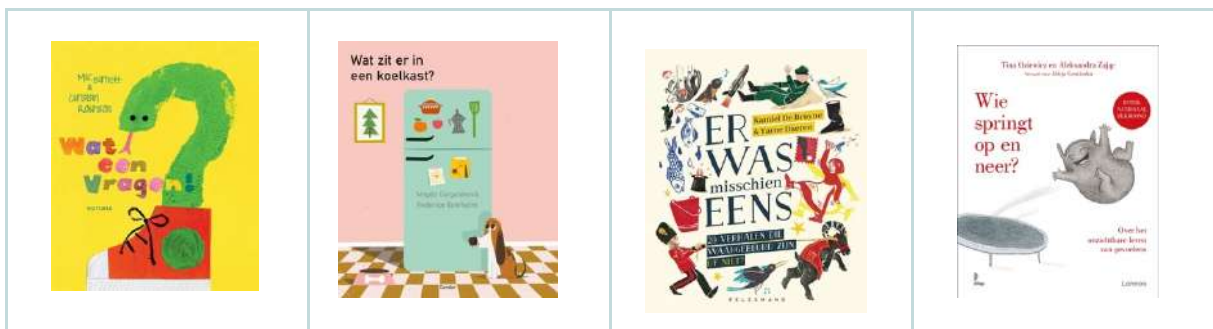
Paradereeks raadsel

Paradereeks spel

Paradereeks taal uitlokken

Paradereeks ontdekken met je ogen

Paradereeks voelen

4. Audio-video

Online vind je zowel voorleesvideo's waarin je de voorlezer en/of de pagina's uit het boek ziet als audiofragmenten waarbij je enkel de ingesproken tekst hoort. Een online zoektocht brengt je bij Nederlandstalig materiaal en materiaal in andere talen. Wij deden het speurwerk voor jou. Ken je leerkrachten die graag hun voorleesmoment opnemen? Ideaal! Zet het online op een afschermdede schoolomgeving of als privé-video op YouTube. Zo kan je het enkel afspelen als je de link hebt. Stuur de link naar de ouders van je leerlingen. Of geef het bijhorende boek mee naar huis en plak er een QR-code op. Je kan ook de boeken in de week voor de vakantie voorlezen en ouders aan de schoolpoort tonen hoe de QR-code werkt. Dit is perfect voor kinderen om een schoolvakantie mee te overbruggen. Een andere optie is het inspreken van een voorleespen. De pen kan dan met het bijhorende boek mee naar huis.

Heb je een lijstje van de mooiste en leukste voorleesvideo's op YouTube? Houd het niet voor jezelf. Deel het met ouders of nog beter: nodig ouders in de klas uit en kijk samen naar de leukste twee video's en toon hen hoe je eraan geraakt.

Het landschap van voorleessoftware en boekenapps verandert snel. Bij sommige toepassingen geraakt het verhaal ondergesneeuwd door alle *hotspots* en spelelementen en soms is het betalend of toch niet zo gebruiksvriendelijk.

Er zijn best veel kanalen waarop je voorleesvideo's vindt, maar meestal zijn ze in het Nederlands uit Nederland ingesproken. Voor kinderen die nog Nederlands leren kan het accent verwarrend zijn.

Digitale voorleesmomenten werken het beste als jij zelf het boek eerst live voorleest. Ze zijn een aanvulling op jou, geen vervanging want dat kan natuurlijk niet. Het is misschien ook leuk om een boek zelf voor te lezen en daarna het voorleesfilmpje van de auteur op te zetten. Twee voorleesvoorbeelden in één klap. Herhaling werkt bovendien voor jouw leerlingen én voor hun ouders.

Of het nu een voorleesvideo of enkel audio is, de papieren variant is onmisbaar. Toon kinderen de prenten en laat ze er ook zelfstandig in bladeren.

Kinderen kunnen het boek eerst zelf lezen of jij leest het voor. Daarna kan je het audiobestand klassikaal afspelen of kinderen met nood of zin in herhaling kunnen het zelf opnieuw afspelen. Geef kinderen zowel het echte boeken mee naar huis als de QR-code naar de digitale variant.

Voorrang

Geef in je aankoopbeleid voorrang aan boeken waar je online een kwalitatieve voorleesvideo van vindt of waar jij of je collega's er één van willen inlezen. Deze boeken kan je ook in meervoud aankopen. Kleef er de juiste QR-code op.

Voorleesfilmpjes in het Nederlands

In deze filmpjes lezen bekende Vlamingen, auteurs, leerkrachten, studenten, mama's of papa's voor. Ieder op zijn eigen manier.

- YouTubekanaal Jeugdboekenmaand
- Facebookpagina van bib De Vertellerij
- YouTubekanaal Tante Dottie leest voor
- YouTubekanaal de Wonderkamer
- YouTubekanaal van Inge Umans
- Studenten en docenten AP lezen voor verhaaltjes voor het slapengaan
- De Voorleesclub op VRT MAX

Voorleespen

Je neemt een verhaal op met deze pen. Een leerling scant vervolgens de stickers die jij op de pagina's van het bijhorende boek kleefde en hoort zo telkens het juiste fragment. Op één pen kunnen heel veel audiobestanden staan. Je kan er dus je klasbib op inlezen. Bewaar de audiobestanden op je laptop, zo kan je ze op meerdere pennen zetten.

eBooks

Fundels zijn gratis tijdelijk uitleenbaar zijn via Mijn Bibliotheek. Fundels zijn geanimeerde prentenboeken die je kan doorbladeren in boekvorm of kan bekijken met voorleesstem. Soms is er ook een voorleesstem in bijvoorbeeld het Turks of Frans beschikbaar. Elk boek heeft zijn eigen spelletjes. Het aanmaken van een account is niet zo gemakkelijk. Je toont dit best stapsgewijs live voor ouders of je kan ook een stappenplan met screenshots maken.

Misschien is een abonnement op **Wingzzz** iets voor jullie school? Op dit platform vind je meer dan 1000 digitale kinderboeken. Je hebt de optie om zelf te lezen en soms ook om voorgelezen te worden. De meeste boeken zijn in het Nederlands, maar ze hebben ook kinderboeken in andere talen. Je hebt klas- en schoolabonnementen en een gratis proefperiode. Uittesten maar of het iets voor jullie is.

Ook uitgeverij Clavis heeft een online platform met ebooks. Je kan je als school abonneren op **Klas Lezen**. Je betaalt per school en krijgt zo aanmeldcodes om door te geven aan je gezinnen. Leerkrachten kunnen boeken uitkiezen en online klaarzetten zodat ouders deze boeken met hun kinderen kunnen doorbladeren.

Audio in het Nederlands

Heeft jouw school al een abonnement op Luisterpuntbibliotheek? Je vraagt dit aan voor kinderen met een leesbeperking. Er staan meer dan 5.000 Daisy-audioboeken op en die zijn stiekem ook leuk voor andere kinderen.

- Sound Cloud Bib Arena
- Het Geluidshuis op Spotify
- Luisterpuntbibliotheek

Audio en video in andere talen

Via deze links kunnen je leerlingen luisteren naar een verhaal ingesproken in een andere taal. Soms zie je ook het boek of de voorlezer. Je kan het laten afspelen als voorbeeld voor ouders of na jouw voorleesmoment in het Nederlands. Hoe meer leesrolmodellen voor kinderen en hun ouders, hoe beter. Zoals hierboven al vermeld vind je op het online platform Wingzzz kinderboeken in meer dan 25 talen, ingesproken door *native speakers*. Kinderboeken in onder meer het Turks, Engels, Oekraïens, Arabisch en Pools kan je er bekijken en beluisteren.

Ook Fundels zijn soms beschikbaar in andere talen. Als je het geanimeerde prentenboek afspeelt, heb je rechts onderaan een knop voor instellingen. Als je erop klikt kan je de taal van de voorleesstem kiezen en bepalen of je ondertitels wil.

Wij zijn heel enthousiast over Prentenboeken in alle talen. Een website waar in ontzettend veel talen ingesproken bestanden staan bij prachtige kinderboeken uit ons taalgebied. Dit leent zich prima voor een QR-code naar de juiste pagina op het oorspronkelijke boek.

- YouTubekanaal van Nik Nak
- Radioboeken deBuren
- Sound Cloud OMundo van Iedereen Leest
- Prentenboeken in alle talen

Meertalige voorleessoftware

De meer geavanceerde voorleespenen zoals de *Chameleon Reader* werken meertalig. Ze herkennen zowel het boek als de gevraagde taal. Dankzij de kleur van de sticker weet de pen of hij het verhaal in het Arabisch, Nederlands of in Frans moet afspelen. Dit is geweldig materiaal als je enkele meertalige vrijwilligers hebt die je willen helpen om boeken in te lezen. Je kan dan iedere maand je klasboek voorlezen in het Nederlands. Leerlingen kunnen zelfstandig het verhaal opnieuw beluisteren in hun thuistaal met de pen. Vind je geen vrijwilligers die de juiste talen spreken? Dan kan je kiezen voor de pen van Mantralingua. Hierbij hoort een abonnement op hun al ingesproken boeken in verschillende talen. Je kan eerst hun FreeLINK-software downloaden om toegang te krijgen tot alle mediabestanden. Je kan ook rechtstreeks naar hun Freelinklive-pagina surfen om aan deze bestanden te geraken. Je download ze en zet ze op je pen.

Foto Roel Alenus

5. Meertaligheid

Je weet het ongetwijfeld. Je leerlingen leren makkelijker het Nederlands als ze in hun thuistaal al een stevige basis hebben. Dankzij Cummins weten we dat competenties van een taalleerder in zijn moeder- of vaders taal de verwerving van een ‘vreemde’ taal faciliteren. Deze interdependentiehypothese geldt onder meer voor leerstrategieën, grammaticale inzichten, spellingsbewustzijn en gespreksconventies (Cummins, 2010).

De thuistaal is daarnaast ook essentieel voor de sociaal-emotionele band tussen ouder en kind. Deze taal of talen kunnen fungeren als multicultureel kapitaal, inzetbaar om sociale relaties op te bouwen en hulpbronnen aan te wenden binnen een taalgemeenschap (Agirdag, 2014). Uit onderzoek weten we ook dat meertaligen beter verdienen dan eentaligen (Saiz & Zoido, 2005). Beheersing van de thuistaal verhoogt op lange termijn ook de kansen op de arbeidsmarkt (Stan, 2017). Er zijn ook verbanden tussen meertaligheid en een beter werkgeheugen, hogere aandachtscontrole en sterker abstract en symbolisch redeneervermogen (Adesope, Lavin, Thompson & Ungerleider, 2010). Bovendien kan het ontkennen of erkennen van de taalidentiteit van een kind de kans op leren verkleinen of juist vergroten. Een bepaalde mate van erkenning en daarmee verbonden welbevinden is met andere woorden nodig om tot leren te komen.

Kortom, reden genoeg om als school naast je Nederlandstalige collectie ook boeken in andere talen aan te kopen. Je kan eventueel een onderscheid maken in je collectie tussen boeken die naar huis mogen (Nederlands en andere talen) en boeken die in de klas blijven omdat ze gebruikt worden om rond thema’s te werken (in het Nederlands en waarom niet in andere talen) of leren-lezenboeken om de instructietaal van de school te leren.

Het internationale landschap van kinderboekenuitgevers is groot, heel groot. We helpen jou de weg niet te verliezen in dit oerwoud van meertalige en eentalige, fysieke en digitale kinderboeken.

Zeker het uitpluizen waard is Bukiboek. Een initiatief uit Nederland waar je boeken in verschillende talen kan bestellen. Ze geven ook aankoopadvies aan scholen. Nog een aanrader is de Brusselse boekhandel Ici sont les Lions. De eigenaar schuimt beurzen af en koopt kinderboeken in heel uiteenlopende talen aan. Hij kan voor jou bestellingen plaatsen en mee helpen zoeken. Als je Arabischstalige boeken zoekt, kan je ook via L’insitut du monde arabe bestellen. Ze hebben een uitgebreid aanbod in hun webshop.

Nederlandstalige uitgeverijen

Uitgeverijen die normaal in het Nederlands publiceren nemen af en toe het initiatief om een deel van hun kinderboeken in andere talen uit te brengen. Makkelijk want hun factuur en website is in het Nederlands. Je kan dan zowel het oorspronkelijke boek in het Nederlands als de vertaling bestellen. Een ideale combi als je een boek in de klas in het Nederlands wil voorlezen en de ouder het boek in zijn taal meegeeft of als je voorleesouders in de klas duo's laat vormen.

Af en toe komt er in eigen beheer ook een kinderboek uit in meerdere talen zoals het prentenboek 'Salim en Suzanne' van Laura Salaets. Een boek in het Nederlands met ruimte voor stickers in een andere taal. De 22 vertalingen kan je online gratis downloaden en afdrucken op stickervellen.

Paradereeks uit eigen land

Twee talen

In ons taalgebied zijn er momenteel twee uitgeverijen actief die hun kinderboeken in twee talen uitbrengen. Nik-Nak uit België en Lappa uit Nederland. In hun aanbod zie je hetzelfde verhaal in een boek in het Nederlands en Somalisch en dan weer in het Nederlands en Turks. Ze bieden ons heel dankbaar materiaal om te gebruiken als je meertaligheid omarmt. Deze maatschappelijk geëngageerde uitgevers brengen geregeld iets nieuws op de markt: ingesproken versies van enkele van hun verhalen of een popje van hun hoofdpersonage. Check hun websites voor meer info.

Er bestaan natuurlijk ook tweetalige uitgeverijen waarbij Engels, Italiaans, Frans of Duits de taal is die steeds terugkomt naast een andere taal als Arabisch of Farsi. Dit geeft je het voordeel dat de Europese taal wellicht makkelijk te vertalen is dankzij de talenkennis beschikbaar in jouw schoolteam. Bijkomend voordelen; de factuur staat sowieso in euro's en de communicatie rond de bestelling vormt ook geen al te grote uitdaging. Je kan ervoor kiezen om ook van deze uitgeverijen aan te kopen en eventueel de Nederlandstalige vertaling tussen het boek te steken. Kijk eens naar Schiller & Muecke, Edition Orient (Duits +...) of Le port a jauni (Frans + Arabisch), Didier Jeunesse (Frans + ...).

Paradereeks twee talen

Meertalige uitgeverijen

In deze rubriek focussen we op uitgeverijen die boeken in verschillende talen aanbieden. Sommigen bieden boeken aan die meertalig zijn en soms kan je hetzelfde boek in tig talen aankopen. Makkelijk want met één bestelling heb je meteen een grote verscheidenheid aan talen. We vermelden er eerlijk bij dat de kwaliteit van de uitgaves wisselend is. Het makkelijkste is om boeken te bestellen die je kent omdat het klassiekers zijn. Bijvoorbeeld 'Rupsje Nooit Genoeg' in het Swahili of 'Wij gaan op berenjacht' in het Mandarijns. De meeste websites tonen je voldoende voorbeeldpagina's om in te schatten of het boek voldoet aan je eisen. We tippen je Ferdosi, Language Lizard, Milet, Little Linguist, Mantra Lingua, Hoopoe.

Paradereeks meer talen

Meertalige ebooks

Zo veel talen en niet zo veel plaats in jullie klas- of schoolbib? Investeer in e-books in verschillende talen. Je bestelt wel best één fysiek boek, bijvoorbeeld in het Nederlands. Zo kan je daarin een bladwijzer steken met de uitleg hoe je aan hetzelfde e-book in een andere taal geraakt. Alle digitale voorleestoepassingen en e-books werken beter als je ook het tastbare nooit-te-vervangen boek aanbiedt.

Uitgeverijen uit het buitenland

Het landschap van kinderboekenuitgevers is voortdurend in beweging, zeker ook in het buitenland. We doen ons best om dit document af en toe van een update te voorzien. Je mag ons zeker jouw tips van betrouwbare uitgeverijen in andere talen sturen via boekenkaravaan@deschoolbrug.be. Uiteraard is het onmogelijke om alle kinderboekenuitgeverijen van de hele wereld hier op te lijsten. Provincie.incijfers.be leert ons dat de meest voorkomende herkomstnationaliteiten in Vlaanderen in 2022 naast de Belgische de Marokkaanse, de Nederlandse, de Turkse, de Italiaanse, de Roemeense, Poolse en Russische zijn. Kijken we naar steden als Antwerpen en Gent dan komen daar andere veelvoorkomende herkomstnationaliteiten bij als Afghaans, Spaans en Bulgaars. We beperken ons tot uitgeverijen in de talen uit deze landen. Uiteraard zijn er ook veelvoorkomende ethniciteiten zoals Roma en Joods. De Romani-talen komen bijna uitsluitend gesproken voor. Je vindt er (nog) geen geschreven kinderboeken in. We namen wel enkele Jiddische en Hebreeuwse uitgeverijen op. Alle onderstaande uitgeverijen hebben een webshop en je kan er vanuit het buitenland een bestelling plaatsen. Soms kan dat simpelweg met een betaalkaart op hun webshop en soms zal je moeten mailen met een lijst van de titels die je wil en volgt er een factuur. Vraag om de verzendkosten op te nemen in de factuur en om de factuur in euro te zetten. Is de website in een taal die je niet begrijpt? Google kan dit automatisch voor je vertalen. Kijk in je browser onder 'meer instellingen' en 'talen' als de pop-up niet automatisch verschijnt.

Uitgeverij	Taal	Online op
Dar Al Manhal	Arabisch	www.manhal.com
Kalimat	Arabisch	www.kalimatgroup.ae/en
Al Hud Hud	Arabisch	www.hudhuduae.com
Hzaya	Arabisch	www.hzaya.com
Red House	Turks	redhouse.com.tr
Dar al Muna	Arabisch	www.daralmuna.com
Wydawnictwo Olesiejuk	Pools	www.wydawnictwoolesiejuk.pl/en
Janet 45	Bulgaars	janet45.com
IK Kolibrië	Bulgaars	www.colibri.bg/eng/
Dwuk Ropek	Pools	dwukropek.com.pl/ksiazki
Ezop	Pools	www.ezop.com.pl
Camokat	Russisch	samokatbook.ru
Mozaikabooks	Russisch	msbook.ru
TD books	Russisch	tdpress.ru
Editura frontiera	Roemeens	editurafrontiera.ro
Edicare	Portugees	www.edicare.pt
Timun Mas	Spaans	planetadelibros.com/libros/libros-infantiles
Edelvives	Spaans	www.edelvives.com/es/Catalogo
Tuti books	Dari/Farsi*	tutibooks.ir
Iran Ban	Dari/Farsi*	ibpublication.com
Yiddish Book Center	Jiddisch, Engels	shop.yiddishbookcenter.org
Starylev	Oekraïens**	starylev.com.ua

*Dari en Farsi zijn in schrift dezelfde taal. Dari is de variant uit Afghanistan en Farsi uit Iran. Op de internationale markt van kinderboeken vind je enkel Iraanse uitgevers. Uiteraard verschilt de cultuur en geschiedenis van beide landen en volkeren. Houd dus rekening met culturele gevoeligheden. Is levering uit Iran tijdelijk niet mogelijk? Bestel dan je boeken via de meertalige boekenhandel Mundo Azul Berlin uit Duitsland.

De tweede officiële taal in Afghanistan is Pasjtoe. Een kinderboekenuitgeverij uit Afghanistan die publiceert in deze taal vonden we niet. Bij tweetalige uitgeverij Nik-Nak vind je wel materiaal in het Nederlands-Pasjtoe en ook bij Schiller&Muecke vind je boeken in deze taal

** Oekraïne heeft meerdere kinderboekenuitgevers met prachtig aanbod. Helaas is het niet zo makkelijk om de boeken tot in België te krijgen. Je kan eventueel via URK Books bestellen. Een shop voor Oekraïens speelgoed en boeken die werkt vanuit Groot-Brittannië.

6. Vertelmateriaal

Rara. Het is leuk, speels, universeel en sluit niemand uit, wat is het? Woordeloze vertelmateriaal! Je kent misschien al de woordeloze boeken of *silent books*. Maar wist je dat er ook vertelpuzzels en -dobbelstenen bestaan? Ook magneetboeken of speelboeken bevatten soms geen tekst. Je mag het verhaal zelf- en beter nog samen- verzinnen. Interactief en taalstimulerend. Win-win dus. Er is ook een economisch voordeel verbonden aan dit soort materiaal. Eén woordeloos prentenboek kan zowel door een mama in het Nederlands gebruikt worden als door een papa in het Berbers als door een Afghaanse grootmoeder die niet kan lezen. Ze vullen met andere woorden de taalgaten in je collectie die je helaas altijd zal hebben.

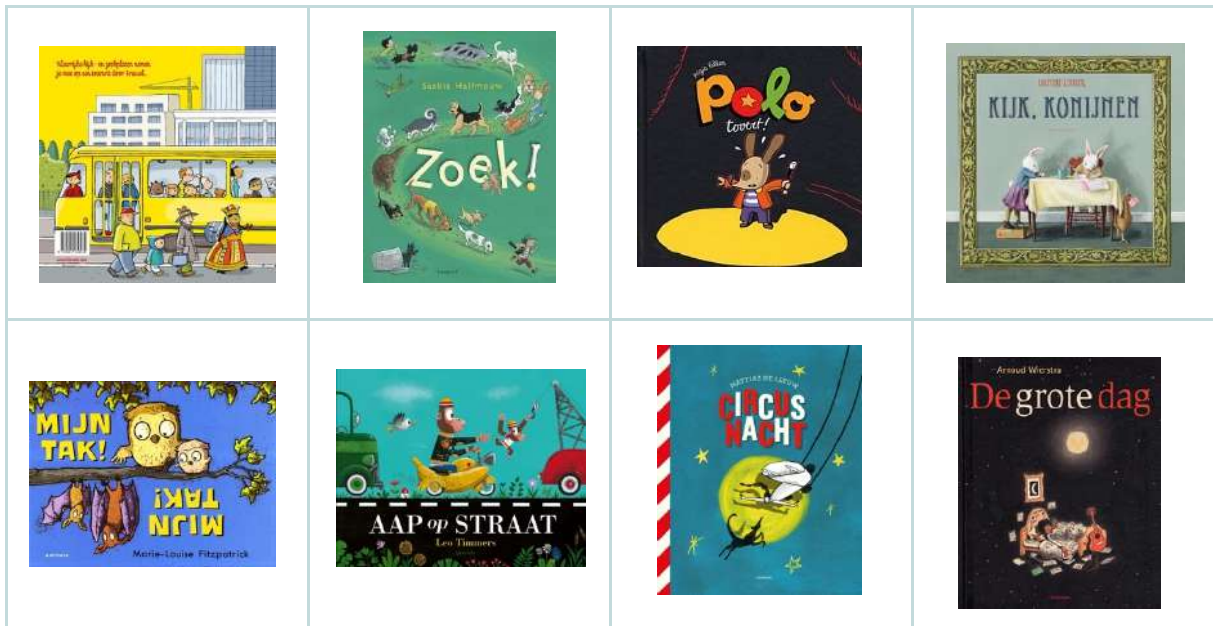
Is het opleidingsniveau van de ouders op je school laag en daardoor de kans op laaggeletterdheid hoog? Dan zijn dit ook inclusieve oplossingen. Je vermijdt dat deze ouders met hun rug tegen de muur staan door de suggestie om een boek voor te lezen in de taal die ze spreken maar amper kunnen lezen. Anno 2023 hebben in Vlaanderen 800.000 mensen moeite met lezen, schrijven en/of rekenen. De meerderheid heeft Nederlands als moedertaal en is in Vlaanderen naar school geweest. Laaggeletterdheid is vaak verdoken en komt dus zeker ook voor in Nederlandstalige gezinnen. Voor hen is 'voorlezen' aan hun kinderen een erg beladen en stresserende aangelegenheid. Maak daarom zichtbaar in je klas- of schoolbib dat je 'voorlezen' breed ziet. Dat ook liedjes zingen, vertellen bij tekeningen uit een boek, dingen benoemen op prenten of personages zoeken in een boek heel leerrijke activiteiten zijn.

Woordeloze prentenboeken

In het buitenland vind je ze onder de noemer *silent books*. Uitgevers over de hele wereld brengen ze uit. Illustraties kunnen symbolisch geladen zijn of sterk geënt zijn op een cultuur. Het is dus een goed idee om *silent books* uit verschillende werelddelen aan te kopen. Veel woordeloze prentenboeken zijn ook al opgepikt in ons taalgebied waardoor je ze makkelijk kan bestellen.

Tip: in de catalogus van de openbare bibliotheek kan je ook zoeken op 'zonder woorden'. Filter op leeftijd en voilà, je ziet alle woordeloze prentenboeken. Nog meer inspiratie voor jouw aankooplijstje of ideaal om als pakket uit te lenen.

Dubbele paradereeks zonder woorden

Woordeloze vertelpuzzels

Je bouwt de puzzelstukken in een rij achter elkaar. Zo ontstaat telkens een ander verhaal. Zijn de kinderen van het gezin nog best jong of is het gezin niet vertrouwd met dit soort materiaal? Je hoeft niet alle 25 puzzelstukken mee te geven. Ze kunnen ook oefenen met een deel ervan. Ook hierin geef je best in de klas eerst het goede voorbeeld. Een vertelpuzzel leggen en het verhaal bedenken kan in eender welke taal en zelfs in meerdere tegelijk talen in een meertalig gezin.

Ander vertelmateriaal

Er bestaan heel wat 'specialekes'; kijkdozen waarin je de taferelen uit Roodkapje ziet, een bouwboek met het stuk decor van Kikker, een kaartspel met personages en mogelijke scenario's in het thema robots of verteldobbelstenen met Halloween-symbolen. Niet alles is volledig woordeloos, maar het is wel allemaal bedoeld om zelf het verhaal (na) te vertellen.

Paradereeks vertellen

7. Bijlage

Je vindt deze materialen ook online via de materialenbank van De Schoolbrug. Wil je niets missen als we iets nieuws ontwikkelen? Volg De Boekenkaravaan en De Schoolbrug op Facebook.

- Poster boeken houden (niet) van
- Icoon materiaal mag mee naar huis
- Icoon materiaal bruikbaar in verschillende talen
- Poster hoe boeken kiezen voor je kind
- Praatplaat voorlezen
- Kleurplaat voorlezen

BOEKEN HOUDEN VAN...

een vaste plek

voorzichtige handen

veel gelezen worden

BOEKEN ZIJN BANG VAN...

water

vieze handen

stiften, scharen en lijm

Gaat het boek toch stuk? Niemand wordt boos op jou.
BEDANKT OM ONS MET VEEL LIEFDE TE BEHANDELEN.

HOE KIES IK EEN GOED BOEK MET / VOOR MIJN KIND?

1 We kiezen ieder in welke taal we lezen en praten

2

Wat is zijn interesse?

Wat is er belangrijk in zijn leven?

Waarover leert je kind in de klas?

3

MIJN KIND LEEST ZELF.
IK LEES VOOR.

5 vingerregel

Niet meer dan
5 moeilijke woorden

in het hele prentenboek

per pagina in het leesboek

WE PRATEN OVER HET BOEK.

We benoemen wat we zien.

We zoeken iets op de tekening.

We bedenken ons eigen verhaal.

